౩౯

సినిమా సరదా

నిన్నవెంటనే బయలుదేరమ్మని రంగనాథం టెలిగ్రాం ఇచ్చాడు. అదిచూసి మా ఆవిడ చాలా సంతోషించింది. నన్ను వెంటనే బయల్దేరి వెళ్లమని ప్రోత్సహించింది.

"పిచ్చిదానా. నీకు రంగనాథం సంగతి తెలీదు. వాడంతమంచివాడు లేడు. వాడంటే నా కిష్టంకూడా అనుకో; కాని వాణ్ణి నమ్మటంకన్న బుద్ధి తక్కువపనిలేదు. ఆకాశానికి నిచ్చెనవేసి, అది ఆనిందో లేదో చూడకుండా గబగబా మెట్లెక్కే రకం. వాడికితగిలిన దెబ్బలు మామూలుమనుషులకు తగిలితే వాళ్ళు ఈపాటికి సన్యసించటమో, రాజ్యాలేలటమో, చేసిఉండురు. రంగడు అనుభవంద్వారా నేర్చుకునే బాపతుకాడు. ఈ టెలిగ్రాం నమ్మి వెళ్ళితినా సిద్దెన్నమాచారం వెళ్ళినట్టవుతుంది." అని మా ఆవిడ ఉత్సాహం పాడుచెయ్య ప్రయత్నించాను.

కాని మా ఆవిడ అంత సులభంగా నిరుత్సాహపడలేదు. నిజానికి రంగడి లక్షణాలు కొన్ని మా ఆవిడలోకూడా లేకపోలేదు. మేలెంచిగాని కీడెంచదు. ఒకమనిషికి కలిగే అనుభవాలలో కొంతవరకైనా ఆ మనిషి ప్రవృత్తి ప్రతిబింబిస్తుందని తెలుసుకోదు. "ఇదివరకట్లా అయింది. ఈసారి ఇంకోవిధంగా కావచ్చు" అనే ధోరణిలో ఉంటుంది. ఏక్షణాన ఏది జరిగినా జరగవచ్చుననే వాళ్ళనే భరించటం కష్టం. ఏక్షణాన మేలు జరిగినా జరగవచ్చుననే దురాశగల వాళ్లని భరించటం మరీ కష్టం. మా ఆవిడ ఆ రకం. రంగడుకూడా అంతే. పైపెచ్చు వీళ్ళిద్దరికి ఉన్న మరో సామ్యం ఏమిటంటే, వాళ్ళిద్దరికీ నా తెలివితేటల్లోనూ, శక్తిసామర్థ్యాలలోనూ అంతులేని నమ్మకం. నాలో ఈ యిద్దరికీ ఉన్న విశ్వాసం ఏ ధనికుడికో ఉంటే నిరుద్యోగంతో బాధపడకుండా నా భార్యకూ పిల్లలకుఇంత తిండయినా పెట్టగలిగిఉందును. నే నామాట అన్నప్పుడల్లా మా ఆవిడ, "రోజులెప్పుడూ ఒకటిగానే ఉంటాయా ఏమిటి? రేపు మీరే అందరికన్నా ఎక్కువ సంపాదించవచ్చు." అనేది. కదిలిస్తే కంపంతా కదులుతుందని నే నెవరెవరికన్న ఎక్కువ సంపాదించవచ్చునో అడిగేవాణ్ణికాను. రంగడుకూడా నాతో, "ఏమిట్రా! ఈ సంపాయించేవాళ్ళంతా నీకన్న మొనగాళ్ళా!" అనేవాడు.

కాస్తో కూస్తో బుద్ధిమాంద్యంగలవాళ్ళకు తప్ప నాలో విశ్వాసం కుదరదు కాబోలని నే నొక్కొక్కసారి భయపడుతూ ఉండేవాణ్ణి. ఇంకో విచిత్రం ఏమిటంటే నాలో ఇంత విశ్వాసంగల ఈ యిద్దరూ నా నిర్ణయాలను కాస్తయినా గౌరవించేవాళ్ళు కాదు. ఏదిచెయ్యాలో వాళ్ళు చెప్పేవాళ్ళు, ఎట్లా చెయ్యాలనేది నాకు వొదిలిపెట్టేవాళ్ళు. ఎట్లా చెయ్యాలో తెలిసిన వాడికి ఏది చెయ్యాలనేది ఎందుకు తెలియదో వాళ్ళకే తెలియాలి. ఇంత అసాధారణ ప్రజ్ఞావంతుణ్ణయిన నేను ఈ యిద్దరి గార్డియన్ షిప్పులోనూ ఉంటూ ఉండవలసివచ్చేది.

నా మద్రాసు ప్రయాణానికి మా ఆవిడ టిక్కెట్టుకొనడం తరవాయిగా అంతా సిద్ధంచేసింది.

“అదికాదే! ఆ భ్రష్టుడు కార్డుముక్కతో పొయ్యేదానికి ఉభయ ఖర్చులతో అర్జంటు వైరిచ్చాడుగాని ఆ డబ్బు నాకుపంపితే రైలుచార్జికైనా ఉండేదికదా! ఇప్పుడు పోవటానికి డబ్బేది?” అన్నాను.

“నా నాను తాకట్టుపెట్టండి కాసులపేరుతోపాటు కలిపి తీసుకోవచ్చు.” అన్నది మాఆవిడ.

“ఇదివరకు నీసొమ్ము దుర్వినియోగంచేసింది చాలదూ?”

“మీదంతా తల్లకిందులు వాదన. అవసరమైనదానికి ఖర్చుపెట్టేది దుర్వినియోగమంటారు. ఊరికేకూర్చుని తిన్నది సద్వినియోగమంటారు. నా నగలు తాకట్టుపెట్టటం కొత్తయినట్టు మాట్లాడతారేం!”

“అదికాదే! ఈ వెధవ సినిమా తీయించటమేమిటి? వాడికీ నాకూ సినిమాతియ్యటం ఏమిటో ఎట్లా తెలుసు? వీణ్ణి నమ్మి ఈ వ్యాపారంలో దిగేవాడు వాడెంతటివాడనుకోవాలి? నేను నేర్చుకోటానికైనా ఉండదే!”

“చాల్లెస్తురూ! మీ రేవేవో దిక్కుమాలిన కథలన్నీ రాయటంలేదూ సినిమాకు రాయలేరా యేం? అన్నీ మాసొచ్చినట్టు రాస్తారే? సినిమాకేం తెగులొచ్చింది?”

“ఎట్లా అయినా సినిమా అన్న తరవాత కొంచెం కష్టంకాదూ? దానికేవో ఏముస్తయి” అన్నాను అమాయకంగా.

“ప్రతిసినిమా చూసివచ్చి విమర్శిస్తారే! అక్కడ బాగాలేదు, ఇక్కడ బాగాలేదు అంటూ? ఇన్ని సినిమాలు వచ్చినా ఒక్కటీ మీకు నచ్చదుగదా, ఇంకేం. వెళ్ళి అన్నిటికన్న మంచి సినిమా తియ్యగూడదూ!”

"వంటలో తప్పులు పట్టటమూ, వండటమూ ఒకటేనా ?"

"చూస్తుంటే అదే తెలుస్తుంది. మీకు నేర్చుకోలేని విద్యఉందా ఏమిటి ?"

ఎంత గొప్పవాడు !

"అదికాదే! అసలు సినిమాలైనా చాలా ఛండాలప్పది అందులోకి రకరకాలవాళ్ళు దిగుతారు తాగుడూ, వ్యభిచారమూనూ. అంతా మాల కూడు !" అన్నాను.

"మన బంగారం మంచిదైతే...! చెడిపోదలిచినవాళ్ళు సినిమాలోనే పోవాలా ?"...

మొత్తంమీద మా ఆవిడ గట్టిపట్టే పట్టింది. దొరికిన 'అవకాశాలు' పోగొట్టుకుంటే ఎల్లాగన్నది నాబుద్ధితప్పు ఇంకేం లేదన్నది. కాని తీరా వెళ్ళితే ఏం జరుగుతుందో నాకుతెలుసు. శతవిధాల ఏమీ ఉండదు. నాలుగు రోజులపాటు పక్కనల్లే నేనూ రంగడూ కలిసి పట్నమంతా తిరిగి, చివరకు తిండికూడా డబ్బులేక, రైలుచార్జికూడా ఎవరిదగ్గరో అప్పు చెయ్య వలసివస్తుంది. అట్లా కాక రంగడు నిజంగానే డబ్బుగలవాణ్ణి పట్టినట్ట యితే కొంతకాలం వాడి డబ్బు తగలేసి, చివరకు పిక్చరు తీసే అసలు నాథుడు దొరక్క ఎవరిదారినవారు వెళ్ళవలసి వస్తుంది. ఒకవేళ దారితప్పి పిక్చరు తీయటమే ఉన్నా అది అధమచిత్రాల్లో ప్రథమచిత్రంగా తయారై అందులో నేనూకూడా ఉన్నానని చెప్పుకోటానికి నామర్దా అవుతుంది. నాకు దరిద్రమంటే భయమే అయినా అంతకన్నా అసహ్యమేమంటే మోసంచేసి తెలివిగలవాడి దగ్గరా, మోసం లేకుండా అమాయకుడిదగ్గరా డబ్బు కాజేయటం. నిజంగా రంగడు సినిమా పిక్చరు తీయించటమే జరిగి అందులో నేను డబ్బు సంపాదించటంకూడా జరిగినా ఈ రెండు పద్ధతుల్లో ఏదో ఒకటి తప్పదు.

అయినా మా ఆవిడ వొత్తిడి భరించలేక పదిహేనురూపాయలు చేత బట్టుకుని మద్రాసు బయల్దేరాను

* * *

నా రిప్లయి అందింది. రంగనాథం నాకోసం సెంట్రల్ ప్లాట్‌ఫారం మీద ఎదురు చూస్తున్నాడు. ఎందుకు బయల్దేరానా అని పశ్చాత్తాప పడు

తూనే వచ్చానుగాని, నేను రావటంవల్ల వాడికి కలిగిన సంతోషం చూస్తే రావటం మంచిదే అయిందనిపించింది. డబ్బు పెట్టుబడిచేసే బసవయ్య పట్నంలోనే ఉన్నాడనీ, మాడర్న్ హోటల్లో బస అనీ, త్వరలోనే లాడ్జి అద్దెకు తీసుకోబోతున్నారనీ రంగడు చెప్పగానే నా సంతోషం మరింత అయింది. వద్దంటున్నా వినకుండా నన్ను టాక్సీలో ఎక్కించి రంగనాథం మాడర్న్ హోటలుకు తీసుకుపోయినాడు.

దారిలో వాడు నాకింకా కొన్ని కొత్తవిషయాలు కూడా చెప్పాడు. అందులో ముఖ్యమైన అంశమేమంటే మా వాడికీ బసవయ్యతో నేరుగా లావాదేవీలు లేవుట. బసవయ్య ఏకపుత్రుడు శ్రీనివాసులట చక్రం తిప్పుతున్నది. బసవయ్య వేరుశనగలలోనో పొగాకులోనో పెద్దవ్యాపారం - ఎగుమతి వ్యాపారం - చేసి రెండో మూడో లక్షలు చేశాట్ట. తన ముద్దుల కొడుకు కోరిక తీర్చాలనే ఒకటంటే ఒకటి సినిమా ఫిలిముతీసి అందులో అసలు - లాభం ఉన్నా లేకపోయినా - తిరిగివస్తే ఆ వ్యాపారంతో ముద్దుగా సినిమాల్ని ఏర్పాటుచేసి తనదారిన తాను యథేచ్ఛగా వేరుశనగా పొగాకూ అమ్ముకుందామని తీర్మానించాడుట బసవయ్య. రంగడు చెప్పేకబుర్లనుబట్టి సీనాయి ఫోర్తుఫారం గుమ్మం దాటలేకపోయినాడనీ, పదహారోయేటనే ముండా ముతకా పెట్టాడనీ, సినిమా ఆలోచన కలక్క పూర్వం వాడికసలు ఏ ఆలోచనా లేదనీ, ఇదివరకల్లా వాడుచేస్తూవచ్చిన ఆలోచనలతో పోల్చిచూస్తే ఈసినిమా తియ్యటమనేది అత్యుత్తమంగానూ అతి నిరపాయంగానూ బసవయ్యకు తోచిందనీ నేను అర్థం చేసుకున్నాను.

"అంతా బాగానే ఉందిగాని సీనాయికి నువ్వెట్లాదొరికావు? నీకన్నా అనుభవజ్ఞుడు లేకపోయినాడా?" అన్నాను.

"వాళ్ళమొహం అనుభవం! అనుభవంకన్న ముఖ్యంగా కావాలిసింది మెదడు. ఇప్పుడు తీసేపిక్చర్లకంటె మనం చాలా మంచిపిక్చర్లు తియ్యవచ్చు," అన్నాడు రంగడు.

"మనం ఎవరు?" అన్నాను.

"నువ్వూ నేనూ, కావలిస్తే సీనునుకూడా వేసుకో, వాడుకూడా ఉంటానే ఉంటాడాయె. వాడు మనం చెప్పినది కాదనడు. నువ్వొక్కడివి చాలవుట్రా!"

నాకింటి దగ్గర ఉన్నట్టే అనిపించింది.

"మీ సీనాయి చెప్పినట్టు మనం వినాలిసొస్తేనో?" అన్నాను.

"వెధవను పీకపిసికి పారెయ్యనూ! అంతా నువ్వేమాసేట్టు వాడితో ముందే చెప్పాను"

"నీ తెలివి తెల్లవారినట్టే ఉంది. నాకుమాత్రం ఏం తెలుసూ?"

నేనీమాట అనేసరికి రంగడు పులిని చూసినట్టయి, 'నీ పుణ్యం ఉంటుంది. ఆమాటమాత్రం సీనాయిదగ్గిర అనకు, నీకంతా తెలుసునని వాడితో చెప్పాను. నిష్కారణంగా ఇద్దరపరువూ పోతుంది" అన్నాడు.

రంగడినెత్తిన ఒక్కటిపెట్టి, నా దారిన నేను టాక్సీ కెనక్కి తిప్పుకు పోదామనిపించింది.

"నేనేం చేస్తానని వాడితో కోశావు?"

"కథా డయిలాగూ రాయలేవూ?"

"అంతమాత్రమే అయితే ఎల్లాగో ఏడుస్తాను. నేను తిప్పచేస్తే డైరక్టరుగా డుంటాడుగా సరిదిద్దటానికి?"

"నువ్వే డైరక్టు చేస్తావన్నానే."

"నేనా! నీకేమైనా మతిపోయిందా యేం?"

"చాల్లేరా, నీ సంగతేవిటాలూ! వెధవది తెలుగుపిక్చరు డైరక్టు చెయ్యలేవా? నువ్వు నాటకాలాడించలా? రిహార్సల్సు చేయించలా? అడిగే వెధవలేడుగాని నేను అమాంతం పదిపిక్చర్లు డైరక్టుచేసి పారేద్దును!"

"పదివొద్దు ఈ ఒక్కటీ చెయ్యి నీపుణ్యం ఉంటుంది." అన్నాను.

"సరే, అంతగా అయితే డైరక్షను విషయం తరువాత మెల్లిగా సీనుతోనే చెబుతాగాని, ముందర్తిగా నీకుచాతకాదని అనెయ్యకు" అన్నాడు రంగడు.

"ఇంకేమేం చేస్తానన్నావు?" అన్నాను.

"ఇంతే ఇంకేముందీ?" అన్నాడు రంగడు. వాడింకేదో దాస్తున్నాడని నాకు సందేహం కలిగిందిగాని తరచి అడగలేను. ఎందుకంటే వాడి మొహంచూస్తే జాలివేసింది నేను డైరక్షను చెయ్యలేనురా, 'బాబూ, అంటే చెయ్యనన్నట్టు అర్థంతీసుకుని, తనను నేను నమ్మించి నడిసముద్రంలో ముంచినట్టు వాడు భావించుకున్నాడు. వాడి మొహం చూస్తే నాకాసంగతి స్పష్టమయింది వాణ్ణి పుస్తకం చదివినట్టు చదివెయ్యగలను.

మనని అభిమానించేవాళ్ళు లేకపోతే లేరని ఏడుస్తాంగాని, వీళ్ళు మనమీదవేసే భారం చూస్తే ఒక్కొక్కసారి కీర్తికన్న అజ్ఞాతవాసం మేల నిపిస్తుంది.

*　　*　　*　　*

హోటల్లో ఒక డబుల్ రూములో బసవయ్యా, కొడుకూ ఉంటున్నారు దాని పక్కగదిలోనే ఒకసీటు మా వాడు రంగనాథం, ఆక్రమించాడు రెండో సీటు ఖాళీగానే ఉండటంవల్ల దాన్ని నాకిచ్చేశారు టాక్సీలోనుంచి నేనూ, రంగడూ దిగుతుండగా బసవయ్యగారు తనగది గుమ్మం దగ్గిర నిలబడి మీసాలు దువ్వుకుంటూ నన్నుచూసి తల ఆడించి, "వచ్చారా!" అని గంభీరంగా అడిగి మరో మాటలేకుండా గదిలోకి వెళ్ళిపోయినాడు. ఆయనను యాభైయేళ్ళుంటై చేతులకు ఉంగరాలున్నై వెనక ముచ్చట ముడి.

కాఫీతాగి, గడ్డం గీసుకుని నేను స్నానంచేసి వచ్చేసరికల్లా సీను గాడు ఎక్కడినుంచో వచ్చి రంగడితో పరిమంది పెట్టుగా మాట్లాడుతున్నాడు.

"మీరు రారేమో ననుకుని భయపడ్డాం. మీ కోసమే అంతా ఆపి ఉంచాం. కథ ఏమైనా ఆలోచించారా?" అని ఆత్రపడ్డాడు సీనాయి.

"ఉండరా! ఇప్పుడేగద వాడొచ్చింది" అని రంగడు వాణ్ణి కోప్పడ్డాడు

సీనాయి ఆత్రం వర్ణనాతీతం. వాడికున్నంత సినిమాపిచ్చి ఎవరికీ ఉంటుందనుకోను సాధ్యంకాదుగాని ఆ సాయంత్రానికే వాడికి సినిమా తీసి పారెయ్యాలని ఉంది. ఆ మాట నోటంట అన్నాడుకూడానూ

"నాటకం ఆడినంతసేపేగదా సినిమాకూడా ఆడేది! ఒక్కరోజులో నాటకమల్లే ఎందుకు తియ్యకూడదో?"

తాను తియ్యబోయే చిత్రంగురించి మాట్లాడటానికేమీ లేకపోతే ఇతర సినిమాకంపెనీలను గురించీ, చిత్రాలను గురించీ మాట్లాడేవాడు. చెవి కోసిన పిట్టల్లే ఒకటే వాగుడు. మేం భోజనం చేసేలోపుగా తను పుట్టింది లగాయతు చూసిన మూవీలూ టాకీలూకూడా వర్ణించాడు. ఆ తరవాత ప్రస్తుతం తీస్తున్న చిత్రాలన్నిటిలోనూ ఎవరెవరు నటిస్తున్నారో, ఎవరెవరు

కామెరాలు తిప్పుతున్నారో, సౌండు కాడ్చేస్తున్నారో, ఏమే స్టూడిగోల కెవరెవరు పెత్తందార్లో అన్నీ చెప్పాడు. వాడు ఇంత సంభాషణ మధ్య అయిదునిమిషాల కొకసారి గర్గయ్యను గురించీ రామతిలకాన్ని గురించీ చెప్పటంచూసి వాళ్ళిద్దరూ వాడికి అభిమానతారలేమో అనుకున్నా. నే ననుకున్నది నిజమేగాని దానికి కారణం నేనూహించినదికాదు. కలకత్తాలో సావిత్రి చిత్రం తీసేటప్పుడు సీనుగాడి స్నేహితు డక్కడే ఉండి ఒకరోజు షూటింగు చూశాడుట.

సీనుగాడి సంభాషణ రెండున్నర నిమిషాలకన్న భరించటానికి టానిక్కుల సహాయం అవసరం. భోజనం చెయ్యగానే నిద్రపోవటం అలవాటని వంక పెట్టి తప్పించుకున్నాను.

మధ్యాహ్నం మూడుగంటలకల్లా సినిమాకువెళ్ళే ప్రోగ్రాం. దగ్గిరలో వెస్టెండులో ఇంగ్లీషు సినిమా ఉంది. దానికివెళ్ళాం. ఇంటర్వెల్లో సీనాయి ఇంగ్లీషు సినిమాల్లో లోపాలమీద ఉపన్యాసం ప్రారంభించాడు. అందరూ మాకేసే చూస్తున్నారు నాకు సిగ్గేసింది. చర్చ సీనాయికీ రంగడికీ వొదిలేసి నేను వాళ్ళవెంట రానట్టు మొహంపెట్టి దిక్కులు చూడసాగాను.

సినిమా అయిపోయే టైముకు సీనాయి నన్ను "ఏమోయ్," అని పిలుస్తున్నాడు.

"ఇప్పుడేం చేస్తాం? పోయి ఎక్కడన్నా ఆగుదామా? జల్సాకు ముందు బ్రాందీ లేకపోవటం ఏమిటోయ్!" అన్నాడు సీనాయి.

"నాకు లైమ్‌జూస్ తప్ప సయించదు." అని చెప్పాను.

"నాన్సెన్స్! మావెంట రాకపోతే నేనొప్పను. చెడ్డ వొట్టే," అన్నాడు సీనాయి.

"మనవాడికింకా అలవాటుందిలే, అప్పుడప్పుడూ!" అని రంగడు సీనాయికి ప్రోత్సాహం ఇచ్చాడు.

సీనాయితో సావాసమంటే నాకెంత వెగటుగా ఉందో రంగడు అర్థం చేసుకోలేడు. రంగడు మంచివాడు, స్వ్వసముడు. నేనంత నిష్కల్మష హృదయుణ్ణికాను. కపటిని ఎంతో విచారించిగాని నేను స్నేహంచెయ్యను. నా కిష్టంలేని మనిషిని అంతర్యాన ఉంచటానికి నా అంతరాత్మ అంగీకరిస్తుంది సీనాయితో స్నేహం చెయ్యటం నాకిష్టంలేకపోగా, వాడు నా స్నేహం సంపాయించే పద్ధతులుకూడా నాకు రుచించలేదు.

"నేను రానులే. మీరిద్దరూ వెళ్ళండి. నాకు కొద్దిగా పనికూడా ఉంది." అని, వాళ్ళ జవాబుకోసం చూడకుండా సాగివెళ్ళాను.

ఆ రాత్రి నేనింటికి వెళ్ళేసరికి రంగడు ఒక్కడే ఉన్నాడు సీనాయి ఏమైనాడని అడిగితే, "ఆఁ, వెధవ!" అని సమాధానం చెప్పాడు అంటే అర్థమేమిటంటే ఏ కొంపలోనో దూరాడని బయటపెట్టాడు

"వీడి ఈవేషాలు సమర్థించా వీడిస్నేహం సంపాదించావ్! నువ్వు కూడా ఏకో కొంపలో దూరలేకపోయినావా!" అన్నాను.

"ఛీ, ఛీ! నేను వాణ్ణి నిరుత్సాహ పరచబట్టి ఇప్పుడు నయంకాని, నేను లేకపోతే మరీ అన్యాయంరా!" అన్నాడు.

"నాకాతేడా కనిపించలేదు." అన్నాను సీనాయిని అంతకు పూర్వం ఎరక్కపోయినా

పాపం, రంగడికి నామాట వేదవాక్యం. ఇవాళవరకూ వాడు సీనాయిని అసహ్యించుకుని ఉండడు. నేను అడుగుపెట్టగానే వాడు సీనాయిని గురించి నాకోసం తన అభిప్రాయం మార్చుకోవటం ప్రారంభించాడు.

* * * *

తరువాత సినిమా తీసినా తీయకపోయినా ప్రస్తుతం వీళ్ళుపెడుతున్న ఖర్చుచూస్తే నాకు మండిపోయింది. మా నలుగురికీ రోజుకు పదిరూపాయల చొప్పున హోటలువాడు చార్జేస్తున్నాడు. నెలకు ముప్పైరూపాయలు పారేస్తే మంచిఇల్లు దొరుకుతుంది. పూటకు నాలుగణాలకు ఎక్కడైనా భోజనం దొరుకుతుంది. టిక్కెట్టు పుస్తకాలు కొంటే ఇంకా చవుక. ప్రస్తుతం మాకు అర్జంటు పనులేవిలేవు. అయినా ఇల్లు కదిలితే టాక్సీ. బస్సుమీదో ట్రాముమీదో పోగలిగిన చోట్లకుకూడా టాక్సీలే సినిమాకు పోతే రూపాయిబేడ టిక్కెట్టుకు తక్కువ కొనటంలేదు. ఇదికాక రోజూ తాగుడు, రోజూ ముండలు. వీటికని సీనుగాడు ఎంత ఖర్చు పెడుతున్నాడో నాకు అంచనాలేదు గడిచిన రెండు సంవత్సరాలలోనూ ఏ నెల నేను పాతికరూపాయలుమించి ఖర్చుపెట్టి ఉండలేదు. రోజుకు పదీ పదిహేనూ తక్కువ కాకుండా దుర్వ్యయం అవుతుంటే చూస్తూ ఊరుకోవటం నాకు చాతకాదు ఒకరోజు సీనాయి నన్నూ రంగణ్ణీ వెంట పెట్టుకుపోయి ఒకసిల్కుతాను బేరంచేశాడు, కొన్నాడు. మాముగ్గురికీ

మూడు రళ్ళు అరు చొక్కాలు కుట్టించటానికి మెయిలరుదగ్గర ప్రయాణం కట్టాడు. ఆ అవకాశం తీసుకుని సీనాయికి మంచి లెక్చరిచ్చాను.

"నేను చాలామంది వ్యాపారస్తుల్ని చూశాను. వాళ్ళలో బాగా బతికేవాళ్ళనీ చూశాను. కాని వాళ్ళెవరూ ఇట్లా పెట్టుబడి డబ్బు మంచి నీళ్ళుగా వాడరు. ఏమైనా సరదాలంటే లాభాలతో తీర్చుకుంటారు. నువు ఖర్చుచేస్తున్నది ఎవడబ్బోకాదు నీదే!" అన్నాను.

"డబ్బంటే చేయిజట్టు మాట్లాడుతున్నావే!" అన్నాడు సీనాయి. నాకొంగత్తు బయట పెట్టినవాడల్లే.

"నాకు డబ్బు చేసుకాదు. నాకోసం నువు ఖర్చుపెట్టేదంతా రొక్కంగా యిచ్చుకుంటే దాంతో ఖర్చు గడుపుకోగా నా భార్యాబిడ్డలను కూడా హాయిగా మేపగలను. ఖర్చయే డబ్బుకు క్రమమైన ప్రతిఫలం రావటంలేదని విచారిస్తున్నాను," అన్నాను.

"మనకు రేపు సినిమామీద లక్షరూపాయలు లాభంవస్తయి. ఏం ఖర్చుచేస్తే! మనం చెయ్యబోయ్యేది అంత అడవా వ్యాపారమా! దర్జాగా పెద్దెత్తుగా ఉండాలి. రూపాయలు పారేసేవాడికే రూపాయలు. అణాపైస లెంచేవాడికి అణాపైసలే," అన్నాడు సీను ప్రపంచాన్ని కాచివడబోసిన వాడల్లే.

"ఏదో తోచింది చెప్పాను. ఇందువల్ల నాకు ఒరిగేదేమున్నది!" అన్నాను. నేనెంత చెప్పినా వినక దర్జీవాడిచేత నా కొలతలుకూడా తీయించాడు.

తరువాత నాతో రంగనాథం రహస్యంగా, "ఎందుకురా వాడికి నువు సలహా చెప్పటం? వాడికి అటువంటి సలహా రుచిస్తుందనా? వాడి డబ్బు వాణ్ని గతిలేసుకోనీ, నీదేంపోయింది? నాదేం పోయింది!" అన్నాడు

"తీరా పిక్చరు తియ్యటానికి డబ్బులేకపోతే!" అన్నాను.

"ఆసంగతి వాడికి తెలీదా!"

"వాడికి మంచీ చెడూ తెలీదనేగా నువిప్పుడు నాతో అన్నది!"

"పోదూ, నీకెవడు చెప్పగలడూ? నీతో ఎప్పుడూ ఇంతే అందరికీ బుద్ధిచెప్పాలంటావు. నీకేం పోగుతుంది? అందుకే నిన్నుచూస్తే ఎవరికీ ఇష్టం ఉండదు. నువుచెప్పి ఎవణ్ణాన్నా ఎప్పుడన్నా బాగుచేశావా!"

ఆలోచించాను. ఆ చివరిముక్కలో అబద్ధం కనిపించలేదు. కాని

మనుషులు మారనుకోవటం నా అంతరాత్మకి రుచించలేదు. నా ఆదర్శమూ, విశ్వాసాలూ అన్నీ మనుషులు మారగలరనే విశ్వాసంమీదే ఆధారపడి ఉన్నట్లుగా తోచింది

"ఇతరులను బాగుచెయ్యలేకపోవటం నా అసమర్థత అయివుండాలి. అంతేగాని బాగుచెయ్యటం అసాధ్యమైకాదు. నన్ను అవిద్య నేర్చుకోనీ; ఇంకోడు తప్పుచేస్తున్నట్లు నిష్కల్మషమైన నీ అంతరాత్మకు తోస్తున్నప్పుడు ఊరుకుంటే నువ్వేం మంచివి? నా తప్పులు ఎవరో దిద్దకపోయినట్లయితే నేనేస్థితిలో ఉండేవాణ్ణి?" అన్నాను.

"నీసంగతి సరే, నువ్వు నేర్చుకోగలవేమో. సీనాయి నేర్చుకోలేదు. వాడు నిన్నుగురించి ఏమన్నాడో తెలుసా? 'ఇటువంటివాడు సినిమాతేం తీస్తాడు? పదిరూపాయల నోటుచూసి దడుచుకునేవాడు!' అన్నాడు. నేను చివాట్లు పెట్టాననుకో, అయినా నువ్వు డబ్బువిషయం నిర్లక్ష్యంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తే వాడికి కాస్త ధైర్యంగా ఉంటుంది...తరువాత డైరక్షను విషయంకూడా వాడితో మాట్లాడా. నువ్వు డైరెక్టుచెయ్యనన్నావని చెప్పేటప్పటికి వాడు కంగారుపడ్డాడు ఏం చేసేదీ? ఒక కోతికోశా. నువ్వు సంభాషణలూ, పాటలూ రాస్తే మరొకరు డైరెక్టు చెయ్యటం బాగుంటుం దనీ, ఒకమనిషే అన్నీచెయ్యటం కుదరదనీ చెప్పా పేరున్న డైరెక్టరును తెస్తే ఏరెండుమూడువేలో యివ్వాలిసుండదా? అన్నాడు. అంటే ఆఖువ్చ మేం వేసుకోలేదు. అందుచేత నేనన్నానుగదా, "ఎవడో అసిస్టెంటు డైరెక్టరును చవుకలోతెచ్చి, వాడిమీద నిన్నుపెడితే, వాణ్ణి డైరెక్టరు చేసినట్లుంటుంది. నువ్వు వెనక ఉన్నావన్న ధైర్యమూ ఉంటుంది,"

"ఎవరీ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు? దొరకాడా? వెతకాలా?"

"దొరికాడులే, వెయ్యిరూపాలకు మాట్లాడాం. ఇవాళ రెండు వందలు అడ్వాన్సిచ్చి బుక్ చేసేస్తున్నాం."

"మీ సాహసంచూస్తే అజ్ఞానం వేరకలేందీ ఇంతసాహసం ఎవరికైనా ఉంటుందా అనిపిస్తున్నది. మనెవరికీ సినిమాతీయటం తెలియదు. డబ్బిచ్చయినా అనుభవం ఉన్నవాణ్ని పెట్టుకోవద్దూటా? డైరెక్టరుగా పెట్టుకునే వాడికేమైనా తెలుసునో తెలీదో నిర్ణయించేది నువ్వూ సీనాయినూనా? పోనీ మీరయినా వాణ్ని పరీక్షించారా? లేదు. డైరెక్టరంటూ ఒకడికి పెత్తనం ఇచ్చి వాడిమీద నన్ను అధికారిగా పెడతారా? నేను డైరక్షనుకు పనికి

రానో అంటుంటే డైరెక్టరుమీద అధికారం చలాయించటానికి పనికి వస్తాననా!''

రంగడు, పాపం, నన్నిక భరించలేకపోయినాడు.

''మేము ఏదిచేసినా నీకునచ్చదు. నువుచెయ్యవు. ఎట్లారా నీతో?''

వాడి అజ్ఞానాన్ని బలపరచని కారణంచేత నేను రంగడికెంత ప్రతిబంధకంగా తయారయినానో నేనూహించుకోగలిగాను. వాణ్ణిచూస్తే జాలివేసిందిగాని ఆమోదించటం నా తరంకాలేదు.

''మీ యిష్టంవచ్చినట్టు ఏడుచుకోండి. మధ్య నాదేం పోయింది?'' అని తాత్కాలికంగా అస్త్రసన్యాసం చేశాను.

* * *

ఆనాడు డైరెక్టరు మాగదికి వచ్చాడు. మాట్లాడుతుంటే నాకు అతను వొట్టి పోచికోలు రామన్నగా కనిపించాడు. వాడు కొన్నివిషయాల్లో సీనుగాడికి దీటయినవాడే. వాడు అయిదునిమిషాల్లో అగడజను పిక్చర్లుతీసి ఆరులక్షలు లాభంచూపించాడు. ''మీరెవరు? సినిమాతీయటంలో ఏమి అనుభవం ఉంది?'' అని అతను అడిగిన పాపానపోలేదు.

''ఏమండీ, మూర్తిగారూ! మనం ఏసబ్జక్టు తీసుకుంటే బాగుంటుందంటారు?'' అన్నాడు సీనాయి డైరెక్టరు మాటలను నిర్దాక్షిణ్యంగా తోసేస్తూ. ఎవరన్నా తనతో మాట్లాడుతున్నప్పుడు సీనాయి వింటున్నాడనుకోటానికి వీలులేదు.

ఇప్పుడు సీనాయికి చాలాసంతోషంగా ఉంది. ఇంత కాలానికి తనకు సినిమా చిత్రనిర్మాణం గురించి తనతోమాట్లాడే అర్హతగలవాడు దొరికాడన్న సంతోషం వాడిమొహాన కనిపించింది. ఇక నాతో ఏదన్నా చెప్పుకోవటానికిగాని, నన్ను అడగటానికిగాని సీనాయికి అవసరంలేదు. అంతా ఒకగంటలోపుగా సీనాయి మూర్తిని ''ఏమండీ'' అనటంమానేసి ''ఏమిటయ్యా'' అనీ, అదికూడా మానేసి ''ఏమిటోయ్'' అనీ అన్నాడు. పొద్దూకే లోపల ఏమిరా అంటే ఏమిరా అనుకునే స్నేహం మూర్తికీ సీనాయికీ ఏర్పడి తీరుతుందని నాలో నేను దృఢం చేసుకున్నాను. మూర్తితో తను స్నేహం చెయ్యటంవల్ల నేను అసూయపడి చచ్చిపోతానని సీనాయి అనుకుని ఉన్నా నాకాశ్చర్యంలేదు.

మూర్తికి రెండువందలూ అడ్వాన్సిచ్చారు. రెండు పచ్చనోట్లూ భక్తితో మడిచి జేబులో పెట్టుకోగానే మూర్తి పక్కా వ్యాపారస్థుడయి పోయి, "మనం సోషల్ పిక్చరే తీయటం మంచిది. నాదగ్గర ఒకటి రెండు కథలున్నాయి. నచ్చితే వాటిని తీసుకోవచ్చు. లేకపోతే కొత్తది రాసుకోవచ్చు. కథ అనుకోగానే మనం నటులను బుక్కు చేసుకోవచ్చు. సినేరియో నేనేరాస్తాను. సంభాషణలూ అవీ రాయించుకుని రిహార్సల్సు ప్రారంభించవచ్చు." అని ప్రణాళిక ఏర్పాటు చేశాడు.

ఆరోజు లగాయతు రోజూ మూర్తి రాసాగాడు. అతనూ సీనాయీ కలిసి ఎక్కడెక్కడో తిరిగేవారు. ఏమేమిటో చేసేవారు. అప్పుడప్పుడూ రంగడుకూడా వాళ్ళవెంట వేళ్లేవాడు. పుచ్చుకున్న రెండువందలూకాక మూర్తి సీనాయితో, "అరేబ్రదర్, ఒక ఫైవర్ ఇట్లా పారెయ్యి !" అని అయిదురూపాయలనోట్లు పుచ్చుకుంటూ ఉండేవాడు.

"అబ్బీ, నాతో మీకేమీ పనిలేదు. నేను తిరిగి వెళ్ళిపోతాను" అని చెప్పాను మారంగడితో.

"ఛీ, ఛీ, అదేమిట్రా ? ఉన్నపనంతా నీతోనే ఉంటేనూ ?" అన్నాడు రంగడు.

"నాపనేమిటో, ఎంత ఇస్తారో తేల్చి ఏదో కంట్రాక్టు తగలేయించు మూర్తి నా తరవాత వచ్చాడు. ఏదో లెక్కన అతనికి ముట్టుతున్నది నేనిక్కడ కూచ్చుని హోటల్లో తింటుంటే ఇంటిదగ్గిర వాళ్ళేంకావాలీ!" అన్నాను.

"ఆ మాట చెప్పరాదూ ? ఇవాళే మనియార్డరు చేయిస్తాను. ఎంత ఓపాతిక పంపనా ? అన్నాడు" రంగడు.

"ప్రస్తుతం పాతికపంపు తరవాత చూద్దాం." అన్నాను.

పది, పదిహేనురోజులు గడిచినై. ఇన్నాళ్ళూ అతుక్కుపోయిన సీనూ మూర్తీ ఊడి వచ్చినట్టు నాకేదో సందేహం కలిగింది. సీను మళ్ళీ ఆకస్మాత్తుగా నాప్రాణమిత్రుడు కావటానికి ప్రయత్నించాడు. స్టూడియో బుక్ చేశామనీ, రెండుమూడు కథలు ఆలోచించామనీ చెప్పి అందులో ఏది బాగుందోచూసి, ఏదీ బాగాలేకపోతే నన్ను సొంతాన రాయమని అడిగాడు సీనాయి.

వాడు చెప్పిన కథలన్నీ వింటే నాకేదీ బాగాలేదు. అన్నిటిలోనూ రాజులూ రాణులూ ఉన్నారు. ఒకదానిలో పిస్తోళ్ళున్నయి. మరొకదాన్లో కత్తియుద్ధం ఉంది.

"ఇవన్నీ పదేళ్ళ క్రితం తీసిన సైలెంటు చిత్రాల కథలే" అన్నాను.

"అయితే నువ్వొక మాంఛి కథరాయి." అన్నాడు సీనాయి.

"కథ ఏదో ఒకటి చూడవచ్చు కాని నాకా సినారియో ఏమిటో తెలీదే!" అన్నాను.

"అది మూర్తిగాడు చూసుకుంటాడులే." అన్నాడు సీనాయి.

నిజానికి నేను కథగురించి ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాను. సినిమాకథకు కేంద్రంలో ఒక సార్వజనీనమైన అంశం వుండాలని ఎక్కడో చదివాను. ఆడదాని మానసంరక్షణమో, మాతృత్వమో ఏదో ఒకటి ఏడవాలి. అందు కని ఆ రెండు అంశాలూ కలిసివచ్చేటట్టు ఒక కథ ఆలోచించిపెట్టాను.

నేను చెప్పిన కథవిని సీనాయి సంతోషంతో గంతులేసి, "ఇది చాలా ఫస్టుగా ఉంటుందబ్బాయ్!" అని మళ్ళీవచ్చి కూచుని రంగడితో, "ఏమిటో అనుకున్నాను. ఆ మూర్తిగాడు కథ విషయంలో వొట్టిబోకురా!" అన్నాడు.

"అతను డైరెక్టు చేస్తానని వచ్చాడు. కథ రాస్తానని రాలేదు." అన్నాను.

మళ్ళీ మొదలుపెట్టావా నీ వెధవధోరణి అన్నట్టు సీనాయి నావంక ఒకచూపు చూసి ఆ పరిస్థితుల్లో నన్ను క్షమించటానికే నిశ్చయించుకున్నట్టు కనపడ్డాడు. ఇన్నాళ్ళూ నన్ను తాను శిక్షించినట్టూ నాలో కొంత పరివర్తన కలిగినట్టూ వాడూహించి ఉండాలి పాపం.

"అయితే ఈ కథలో కొన్ని మార్పులుచేస్తే బాగుంటుంది." అన్నాడు సీనాయి.

"ఏమిటవి?" అన్నాను.

"కథానాయికను తండ్రి అప్పుల బాధవల్ల ఆ ధనికుడికిచ్చి చేసే బదులు, ఆ అమ్మాయికి సవితితల్లినిపెట్టి బాధలుపెడితే ఇంకా బాగుండదూ? ఇంకా అంతకన్న మంచి ఆలోచన చెప్పనా? ఆ అమ్మాయిని ఆడ టార్జాను లాగా చూపిద్దాం. అడివిలో ఆమె ధనికుడికి దొరుకుతుంది. తెచ్చి పెళ్ళి

చేసుకుంటాను. వాడు తనకు వద్దని చెప్పటానికి మాటలు రావుగా ! గర్భా దానంనాడు రాత్రి కొందరు అడివి మనుష్యులువచ్చి ఆపిల్లను ఎత్తుకు పోతారు....''

''ఎందుకూ ?''

''ఎందుకేమిటి ! అడివిమనిషి ఒకడు ఆపిల్లను మోహించినట్టు పెట్టవచ్చు''.

ఈధోరణిలో సీనాయి నాకథను తిరగరాస్తూ వెళ్ళాడు. ఆఖరుకు వాడు తేల్చిన కథకూ నేననుకున్న దానికీ సంబంధం లేకుండా పోయింది.

''ఈ విధంగా రాయమన్నావా ?'' అన్నాను.

"ఏమో నాబొంద నాకేం తెలుస్తుంది ? నే నేదో వాగాను. బాగుంటే రాయి,'' అన్నాడు. కూచుని రాశాను.

ఆ రాత్రి సీనాయి నాకథ చదివి దమ్మిడీ అంత మొహంచేసుకుని, "చూశావా ? నే చెప్పింది ఒక్కటైనా పెట్టలేదు." అన్నాడు.

''అదికాదు, నువు ఏ అధికారముతో చెబుతున్నదీ నాకర్థం కావటం లేదు. ప్రాద్యూసరు హోదాలో ఏమార్పు చెయ్యమన్నా చేస్తాను. అంతా నువేచెప్పి, ఆఖరుకు నిర్ణయం నన్నే చెయ్యమంటే నానిర్ణయం చేశాను !'' అన్నాను.

''ఆకాడికి నేను నోరునొప్పెట్టేట్టు చెప్పింది దేనికీ ?''

"ఏమో ! నీకు కథరాయటం గురించి ఏగడ్డూ తెలీదు. కథచెప్పటం నీకు సరదా. నీ బుద్ధికి తోచిందల్లా సరదాగా చెబుతావు. నాకు కథరాయటం పని. కథ రాసేటప్పుడు నాకు కొన్ని బాధ్యతలు ఏడిచినయి. వాటిని సరిగా నిర్వర్తించటం పెద్దపని. అట్లాకాక నీపూచీమీద నన్ను ఏమి రాయమన్నా రాస్తాను,'' అన్నాను.

"ఎక్కడ తద్దినం వచ్చిందిరా, బాబూ,'' అని వాపోయినాడు సీనాయి.

"ఆమాట వెంటనే ఉపసంహరించుకోకపోతే నేనీక్షణం మావూరు వెళ్ళిపోతున్నాను,'' అన్నాను.

సీనాయి తక్షణం క్షమాపణఇచ్చి, క్షమాపణ ఇచ్చిన బింకంకూడా లేకుండా నవ్వుతూ, "నువుతప్ప ఇంకెవడూ తెలిసినవాడులేడని నీ నమ్మకం

కాదూ ?" అన్నాడు.

"కనీసం నాకన్న తెలివిగలవాణ్ణి నేను వెంటనే గుర్తించగలను. కొందరి కదికూడా చాతకాదు," అన్నాను.

అప్పటికావిషయం అంతటితో సరిపోయింది.

మర్నాడు నేనూ, రంగనాథమూ, సీనాయి కలిసి ఏదో సినిమాకు వెళ్ళాం. సినిమా ప్రారంభం అయి ఒక అయిదునిముషాలన్నా కాకమునుపే సీనాయి, "మనం ఈకథతీస్తే ?" అన్నాడు. చూద్దామన్నాను.

ఇంటికి వచ్చినాక, "ఇదిఖరారు. మనం ఇవాళ చూసిన పిక్చరు తీసేద్దాం," అన్నాడు సీనాయి. ముందూ వెనకా చూడకుండా నన్ను రాసుకుపొమ్మన్నాడు. రాశాను.

మర్నాడు సీనాయి మరో సినిమా చూసివచ్చాడు. అది రాయమన్నాడు. ఇన్నికథలు రాయటానికి నాకు ఓపికలేదన్నాను. సీనాయి మొహం చిట్లించి, "మన మొదటికథబాగాలేదు. ఇంకొకటి ఏదైనారాయి," అన్నాడు.

"రేపు మనమందరమూ కూర్చుని చర్చించుకుందాం. ఇటువంటి కథ అనుకుందాం. ఆ తరువాత నేనురాస్తాను. నీ చపలచిత్తంతో నువ్వెన్నటికీ ఒక నిర్ధారణకు రాలేవు," అన్నాను.

* * *

సినిమాతీయటానికి సన్నాహాలు అతి చురుకుగా సాగినై. సీనాయీ డైరక్టరూ కలిసి కథ నిర్ణయించుకున్నారు. దానికి ముక్కూ మొహమూ ఉన్నట్టు నాకు కనిపించలేదు. ఆదివరకు వచ్చిన ఫిలిములలో ఉన్న సన్నివేశాలు కానివి ఒక్కటీ ఇందులోలేదు.

ఆతరువాత ఆడవాళ్ళ బుకింగు ప్రారంభమయింది. సీనాయి తనకు సంబంధం ఉన్న ఒక ఆడదాన్ని తెచ్చాడు. డైరక్టరు మూర్తి తనకుసంబంధం ఉన్న మరొకతెనూ, దానితో సంబంధంఉన్న మరొకత్తెను తెచ్చాడు. ఈవచ్చిన వాళ్ళెవరికీ డొక్కశుద్ధిలేదు. క్రమంగా సీనాయిచుట్టూ ఒకరకం మనుష్యులు చేరసాగారు. వీళ్ళంతాచేరి తీయబోయే పిక్చరుగురించి మాట్లాడుతుంటే నాకు భయంవేసేది. ఇంత ఆత్మజ్ఞాన విమూఢులుకూడా ఉంటారా? వీళ్ళు సినిమాతీస్తామని రావటమూ, వాళ్ళు రావటానికి ఏ అంతరాయలూ

లేకపోవటమూ చూస్తే నా కాశ్చర్యంగావుండేది.

అదివరకల్లా నాకు సినిమావ్యామోహం లేదనుకునేవాణ్ణి. కాని నాకు తెలీకుండా ఉండి ఉండాలి. ఇప్పుడు సినిమాగురించి నాకున్న అసహ్యం చూస్తే వెనుక నాకున్నభావం వ్యామోహమే అయివుండాలి. ఇంకేమై ఉంటుందనిపించింది, ఈ మూకలో నేనుకూడా ఒకణ్ణనుకున్నప్పుడల్లా ఏదో వింతవికారం నాలో కలుగుతూవచ్చేది. ఒకవేళ నేను మడిగట్టుకున్నమనిషి నేమో ! ఎవరితోటీ కలవటం నాకిష్టంలేదేమో ? అదివరకల్లా ఈ రహస్యం నేనుతెలుసుకోలేక పోయినానేమో ! లేకపోతే జాతినీ, కులాన్నీ పాటించని నేను ఈ మనుషులను ఇంత నీచంగా ఎందుకు చూస్తున్నాను ? ఈ ఆలోచనలు నన్ను బాధించసాగాయి.

అన్నిటికన్నా నన్ను మరీ బాధిస్తూ వచ్చినది డబ్బు. డబ్బేమో సినిమాపేర ఏటిపతుగా ఖర్చయిపోతున్నది. నాచేతికి ఒకదమ్మిడీ వచ్చినది లేదు. వచ్చి రెండునెల్లయింది. ఇంటికొక నలభైరూపాయలు వెళ్ళినై. నా కింద ఏరెండువందలో ఖర్చయినై. కాని దానివల్ల నాకేమీ ఫలితం కలగ లేదు. హోటళ్ళవాళ్ళూ వాళ్ళూ బాగుపడ్డారు. నేను చేసినపని అసలే లేదు. నన్నింటిదగ్గిర కూర్చోబెట్టి ఈరెండువందల్లో సహం ఇచ్చినా నాకో అయిదారునెల్ల గ్రాసం ఏర్పడి ఉండును. ఎన్నో కంట్రాక్టులు రాలారు. ఎన్నోవందలు అడ్వాన్సిచ్చారు. వేషంవెయ్యటానికి తెచ్చిన వాళ్ళలో నాకున్నపాటి మొహంకూడా లేనివాళ్ళున్నారు. పాడటానికి వచ్చినవాళ్ళలో నాపాటవిని ఆనందించే నిర్భాగ్యులున్నారు. వాళ్ళందరిపేరా కంట్రాక్టులున్నై. నాపేర ఎందుకు లేవంటే నేను పెళ్ళివారితరఫు మనిషిని !

పోనీ రెండునెల్లు విశ్రాంతిగా కూర్చున్న తృప్తిఅయినా నాకు దక్కిందాఅంటే అదీలేదు. నేను కథరాయటమేకాక అది ఆమోదించబడుతుందనే నమ్మకంతో దానికి సంభాషణలుకూడా రాశాను. పాటలుకూడా రాసేవాణ్ణేమోకాని, ముందుగా మ్యూజిక్ డైరెక్టరు ఏ యే మట్లు తస్కరిస్తాడో తెలియకుండా పాటలు రాయటం క్షేమంకాదన్నారు. ఈ పని కూడా అయినాక నాకేమీ తోచక సినిమా టెక్నిక్ మీదా స్క్రిప్టురెటింగు మీదా పుస్తకాలుకొని చదవసాగాను. ఆ పుస్తకాలు చదివినాక నాకొకటి స్పష్టంగా తెలిసింది. ఈఫిలిం నిర్మాణంలోకి అనుభవం లేనివాళ్ళు వచ్చినా

దిగరాదు. ఈ పుస్తకాలు కొంచెం ముందర్తిగా చదివిఉంటే నేను తగుదు నమ్మో అని వచ్చినా ఆకథగాని ఆసంభాషణలుగాని రాసి ఉండను. నేనే అనుకుంటే నాకన్న అసమర్థులు నాచుట్టూ ఉన్నవారు.

ఈ వాతావరణంలో నాలో ఒకవిధమైన జడత్వం ప్రవేశించింది. "ఎవరెల్లా చస్తే నాకేం!" అనే విరక్తి ఒకటి నన్నావేశించింది. భరించలేని బాధకలిగినప్పుడు మనిషికి స్పృహతప్పినట్టుగా. భరించలేని ఆలోచనలు కలిగినప్పుడు బుద్ధికూడా స్పృహతప్పుతుంది. ఇది నామనస్థితికి ద్వితీయావస్థ ఈ అవస్థలో నేను ఇతరులు చేసేదాన్ని గురించి విమర్శించటం మానేశాను. వెలుగులోనుంచి చీకటిగదిలోకి వచ్చినవాడి కళ్ళకు మొదట అంతా గాఢాంధకారంగా ఉండి క్రమంగా వెలుగునీడలు అవుపించినట్టుగా నాబుద్ధికి సీనాయిచేసే ప్రయత్నాలలో ఇప్పుడు కొంత మంచీ కొంత చెడూ కనిపించ సాగింది. వాడి అవివేకం కొంత సహించటం నేర్చుకోసాగాను.

ఈ విధంగా నాబుద్ధి పరిస్థితులకు అలవాటుపడుతూ రావటంవల్ల నాకేమీ లాభంకలగలేదు. ఎందుచేతనంటే క్రమంగా పరిస్థితులు క్షీణించ సాగాయి. డబ్బు చాలాభాగం అయిపోయింది. కథకింకా సంభాషణలు రాస్తున్న సమయంలోనే డబ్బు లెక్కలుచూచుకోటం జరిగి అప్పటికే ముప్పైవేలు అయిపోయినట్టు బసవయ్యగారు అంచనాకట్టాడు. అంతా చేరి డబ్బుతగలేశాననే మాటవచ్చింది సీనాయికిగాని మూర్తికిగాని ఈమాట ఏమీ బాధకలిగించలేదు. కాని నేనూ, రంగడూ గిలగిలలాడిపోయినాం. రంగడు సీనాయిని దబాయించాడుకూడాను. కాని సీనాయి నిర్లక్ష్యంగా "అందరమూ డబ్బుతగలేసిన వాళ్ళమే—ఇందులో తప్పు తిన్నవా డెవడూలేడు," అనేశాడు.

డబ్బునుగురించి ఎప్పుడైతే పంచాయతీ జరిగిందో ఆ పంచాయతీలో మిగిలినవిషయాలుకూడా వచ్చినయి. ఇంతవరకూ పిక్చరు షూటింగు ఎందుకు ప్రారంభం కాలేదు ! బుక్ చేసిన వాళ్ళకి జీతాలు ముట్టుతున్నాయి. స్టూడియోకు ఏనాడో ఎడ్వాన్సివ్వటం జరిగింది. మా తరవాత వచ్చినవాళ్లు సహం పిక్చరు పూర్తిచేసుకున్నారు అదే స్టూడియోలో.

"మనంకూడా షూటింగుకు రెడీగానే ఉన్నాం. సంభాషణలేవి, పాటలేవి!" అన్నాడుమూర్తి "ట్రీట్‌మెంటు లేకుండా సంభాషణలు గాలిలో రాస్తామా!" అన్నాను.

"అయ్యా. ఇది హాలీవుడ్డు కాదు. కథ ఉంది. ఒకటీ, రెండూ, మూడూ అని మీకు సీక్వెన్సులిస్తాను. వాటికి సంభాషణలు రాసెయ్యండి. ముందు ఫలాని సెట్టనుకుంటే ఆ సెట్టుమీదవచ్చే సీక్వెన్సులన్నీ రాసేద్దురు గాని," అన్నాడు మూర్తి.

ఆక్షణానికి మూర్తి చాలా దక్షతగలవాడుగా బయటపడ్డాడు. మర్నాడుదయం అతను ఒక చిన్నసైజు కాగితంమీద అటూ ఇటూ పొడి మాటలు రాసుకొచ్చాడు. ఆ మాటలముందు అంకెలు వేశాడు. మొత్తం 19 అంకెలున్నాయి. ఈ చిత్రం పొడుగు ఆరంగుళాలూ, వెడల్పు రెండంగుళాలూ ఉన్నది అదే మా సినారియో అని నే నర్థంచేసుకున్నాను. వాటిల్లో ఒక్క సెట్టుమీదవచ్చే నాలుగైదు సీక్వెన్సులు చూపి వాటికి నన్ను సంభాషణలు రాయమన్నాడు డైరక్టరు. ఏ రంగంలో ఏయే పాత్రలుంటాయో ముందు రాసుకున్న కథనుబట్టి స్పష్టంగా తెలీదు. పోనీ 20 సీక్వెన్సులూ రాసుకున్నాకనే షూటింగు ప్రారంభించకూడదా, అన్నాను.

"ఒక్క క్షణం వృధా చెయ్యటం నాకిష్టంలేదు. మీకేం మహారాజులు. ఇంకో పదివేలు ఖర్చయితే మీకు లెక్కలేదు. నేను పైకిరావలసిన వాణ్ణి. మీ వీలుకోసం నేను నాకీర్తి పాడుచేసుకుంటే రేపు నాకు మంచినీళ్ళు పుట్టవు?" అన్నాడు మూర్తి.

అతను కోరినట్టే రాశాను. ముఖ్యపాత్రలు మాత్రం నే నెరుగుదును. కాని తాత్కాలికంగా వచ్చే పాత్రలను ముందు రంగాల్లో ఏవిధంగా ఉపయోగించుకోవచ్చు, తరువాత వాళ్ళతో పని ఏమైనా వస్తుందో రాదో కూడా నాకు తెలియదు.

సంభాషణలు చాలా బాగున్నాయన్నారందరూనూ. నాకే తెలియని విషయం వాళ్ళకు తెలీటం చూస్తే ఆశ్చర్యం వేసింది. అయితే నాచుట్టూ ఉన్న వాళ్లెటువంటివాళ్ళంటే ఏదో కథలో ఏదోపాత్ర నోటినుంచి ఒక సంభాషణ ఎత్తి పరీక్షించి, కథగాని పాత్రగాని తెలియకుండానే ఆసంభాషణ బాగున్నదీ లేనిదీ చెప్పేరకం.

* * *

ఎంతో కాలంగా ఎదురుచూసిన దివ్యఘడియ వచ్చింది. మా చిత్రం షూటింగు ప్రారంభించేరోజు వచ్చింది. సెట్టింగు సిద్ధంగా వుంది. వచ్చి పని ప్రారంభించుకోమన్నారు స్టూడియో దార్లు. ఇప్పటికి లాడ్జిలో 20 మంది

దాకా పాత్రధారులున్నారు. అందులో ఒకరిద్దరు వెనక సినిమాల్లో వేసిన వాళ్ళేగాని ఖ్యాతిగడించిన వాళ్ళుకారు. మిగిలిన వాళ్ళంతా అపోరకం సజ్జు.

షూటింగునాడు మూర్తి తప్పతాగి సెట్టుమీదికి వచ్చాడు. వాడితో సమంగా తాగివున్నాడు సీనాయి. అయితే సీనాయి నలుగురి ఎదటా పడలేదు. లైట్లులేని మూలగా చూసుకుని నిద్రపోయినాడు. మూర్తి మాత్రం, ఒక చెంప తూలిపడిపోతున్నా, సెట్టంతా పర్యటనంచేస్తూ, కనపడ్డ వారికల్లా, "నమస్కారమండి, ఇప్పుడు చూపిస్తా, నాతడాఖా!" అంటూ నానాఅల్లరి చేస్తున్నాడు. స్టూడియో తాలూకు మనుషులు కొందరు వాణ్ణి బయటికి నెట్టారుగాని, వాడే డైరెక్టరని తెలిసినాక ఏంచెయ్యాలో వాళ్ళకి తెలీలేదు.

డైరెక్టరు పనిని ఇచ్చేదాత లున్నారు కనక మూర్తి డైరెక్షనును అంగీకరించాడేగాని, ఆపని చెయ్యగలిగినంత ధైర్యం అతనికిలేదు. తీరా బాధ్యతను ఎదుర్కోవలసివచ్చే సమయానికి బెదిరిపోయి సీనాయితోపాటు చిత్తుగా తాగివచ్చాడు. వాడి నిషా దిగటానికి కాఫీ ఇచ్చారు. కాఫీ తాగేసి భళ్ళున వాంతి చేసుకున్నాడు. ఆతరువాత పెద్దపెట్టున ఏడుపు సాగించాడు.

ఆనాటికి ఎట్లాగో ఒకపాటు తీసేశారు. నేను "కవి"గనక కొంచెం సహాయంచేస్తే మరికొన్ని పాట్లు తీస్తానన్నాడు కామెరామాన్. అతనికి కావలసిన సహాయం ఏదో ఆరోజున చేసేశాను.

మర్నాడు మారంగడు. "నువే డైరెక్టు చెయ్యరా! వాణ్ని వెళ్ళగొట్టేదాం! వాడేమీ పనికి వస్తాడని నాకు తోచటంలేదు," అన్నాడు నాతో. డైరెక్టు చెయ్యటం నాపనికాదని చెప్పాను. మూర్తితో బసవయ్యగారు చాలా ఘర్షణ పడటంకూడా జరిగింది. కాని సీనాయి మూర్తికి క్షమాపణలు చెప్పి మళ్ళీవాణ్ణే పెట్టించాడు. నేను డైరెక్టుచేస్తానని ముందుకు రాకపోవటం చాలా మంచిదయింది.

మూర్తి ఆధ్వర్యంతోనే షూటింగు సాగింది. ఫొటోగ్రాఫరుచేతా రికార్డిస్టుచేతా రోజూ మూర్తి చివాట్లు తినేవాడు. వాడిమాట లైట్లవాళ్ళు కూడా వినేవాళ్ళుకారు. "లైట్స్, రెడీ, షూట్" అని అరవటం వాడికి తెలుసు కెమెరా సిద్ధంగాఉందా, ట్రాన్స్ఫార్మరు స్టార్టు అయిందా అనే ఆలోచన లేదు. రికార్డిస్టు చేసేసంజ్ఞలు వినిపించుకునేవాడు కాడు.

ఈగొడవంతా చూసి వాడిమాట ఎవరూ వినిపించుకోవటం మానేశారు. తాను తీస్తున్నపాటే వాడికి తెలిసేది కాదు. మూర్తివల్ల పనికాదు మరొకర్ని పెట్టుకోమని మంచిగా బసవయ్యగారికీ, సీనాయికీకూడా చెప్పాను సీనాయి నామీద ఎగిరి పడ్డాడు. నీకు డైరెక్టంటే ఏంతెలుసునన్నాడు. నేను గొప్పవాణ్ణనుకుంటున్నాననేబాధ ఎంతకాలంనుంచీ వాడిహృదయంలో పేరుకుని ఉందోగాని ఆక్షణాన చాలా వెళ్ళగక్కాడు.

మూర్తిగారితో పనికాదనేమాట బసవయ్యగారితో స్టూడియోవాళ్ళే అనటం జరిగింది. అప్పుడు సీనాయి వాళ్ళతో, "మీకేం తెలుసు!" అనే అవకాశం లేకపోయింది ముందరే ఆమాట చెప్పినందుకు నన్ను సీనాయి అభినందించనూలేదు కాని ఒక కొత్త ఉపాయం ఆలోచించాడు.

"మూర్తిగాడిమీద మనం బాధ్యతవెయ్యకుండా, వాడేం చెయ్యవలసిందీ నిర్ణయించటానికి ఒకసంఘంతయారుచేసుకుందాం" అన్నాడు సీనాయి.

"మూర్తికి సలహాఇచ్చే తాహతున్న మనుషులు, వాళ్ళే డైరెక్షన్ చెయ్యవచ్చుగా?" అన్నాను.

సీనాయి ఏదైనా సహించగలడుగాని నానోట యథార్థంవస్తే సహించలేడు.

"నువ్వేదీ చెప్పవు. మమ్మల్ని ఏ ఆలోచనా చెయ్యనియ్యవు. నువ్వు మాలోవాడివా? మాకు విరోధివా?" అని అడిగాడు సీనాయి నన్ను.

"మీలోవాణ్ణీకాను, మీ విరోధినీకాను. దగ్గిరఉన్నాను గనక మీమంచికోసం చెబుతున్నాను. డైరెక్షనుచెయ్యటం చాతగానివాళ్ళు నలుగురి చేరి డైరెక్టరని వచ్చినవాడికి ఏం చెయ్యాలో చెబుతారా? దానివల్ల లాభం ఏమిటి? పైగా ఎంతనష్టం ఉంది! రేపు వాడు పిక్చరు తగలేస్తే వాణ్ణి మనం ఏమీ అనటానికైనా ఉండదే! 'మీరే నన్ను చెయ్యమన్నారు మీ ఒప్పుదలతోటే అంతా చేశాను. అని వాడనడూ?" అన్నాను.

సీనాయి మొహం మాడ్చుకుని. "ఏమో ఇప్పుడింకో డైరెక్టరును కుదర్చటం అసంభవం. మూర్తి అడ్వాన్సుగా చాలాడబ్బు తినివున్నాడు. మనం పట్టుకోగల తప్పులైనా లేకుండా చూసుకోవచ్చుగద. నేనుచెప్పినట్టు చెయ్యాలిసిందే!" అన్నాడు. వాడివాదం తండ్రికి నచ్చినట్టు కనపడింది.

సీనాయి చెప్పినట్టు చెయ్యటంవల్ల కలిగిన ప్రయోజనం ఏమీ లేక

పోయింది. మూర్తికి ఏం చెయ్యాలో చెప్పేపని సీనాయి తనమీదే వేసుకున్నాడు.

ఇక ఈ సినిమాతో నాకేమి సంబంధం అవసరం లేదనిపించింది. రెండురోజులపాటు కూచుని మిగిలిన సీక్వెన్సులకు సంభాషణలన్నీ రాసేసి. నాకుతోచిన పాటలుకూడా రాసిరంగనాధంతో, "అబ్బాయీ, నాకుచెక్క వొంగింది. ఏమైనా వచ్చేదివుంటే ఇప్పించు నేను వెళతాను." అన్నాను.

"చివరిదాకా ఉండరా ? నీకు జీతం ఏమిటిఖర్మం ? పిక్చరుమీద లాభంలో నాకు మూడోవంతు వస్తుంది. అందులో సగం నీకిస్తాను," అన్నాడు రంగడు.

"అంతా ఇవ్వనున్నా నాకేమిస్తావు ! కాని ఇంకోలక్షలేందే ఈపిక్చరు పూర్తికాదు. పూర్తిఅయినాక ఇది ఒకవారమన్నా నడుస్తుందో నడవదో. ఇందులో లాభంవచ్చేదేమిటి ! నావు నాకిచ్చేదేమిటి ?" అన్నాను.

నామాటలన్నీ తూచాతప్పకుండా రంగడు సీనాయితో చెప్పాడని నేనూహించాను. సీనాయి నాదగ్గరికివచ్చి, "వెళ్ళిపోతామన్నారుటగా ?" అన్నాడు. ఎన్నడూలేని బహువచనం ప్రయోగిస్తూ.

"అవును. నేనిప్పటికివచ్చి నాలుగునెలలు కావస్తున్నది. నాపనేమో ఎంతకీ అయిపోదు. సంభాషణలూ, పాటలూ రాశేశాను. ఇంటిదగ్గిర పెళ్లాం పిల్ల లేమవుతున్నారో తెలీదు నాకేదన్నా వచ్చేదుంటే ఇప్పిస్తే నేను పోతాను." అన్నాను.

"దానికేంగాని, మీరు ఏందేసినా చెయ్యకపోయినా చివరదాకా ఉండి సహాయంచేస్తారేమో అనుకున్నాం. అసలు మీకు మాపిక్చరులో నే ఇంటరెస్టులేదని తెలిపోయింది. అభాగ్యానికి ఇన్నాళ్ళుండటంకూడా అనవసరమే. ఎప్పుడు వెళతానన్నా నా అభ్యంతరం ఉండేదికాదు...అయితే ఇప్పుడు మీ కేం రావాలంటారు ?" అన్నాడు.

సీనాయి వాగ్ధోరణి నాకు నచ్చలేదు. కాని వాడితో పోట్లాడడానికి నాకేమీ వోపికలేదు.

"ఇంత రావాలని నే ననటంలేదు. ఇంటికి పోతున్నాను కనక నా ఎకౌంటు సెటిల్ చెయ్యమంటున్నాను." అన్నాను.

"ఇంటికి వెళ్ళటానికి పదిరూపాయలు చాలవూ?" అన్నాడు సీనాయి.

ఈమాటకి నేను దిమ్మరపోయినాను. కాని నానోట ఏమాటవచ్చే లోపలే నాపక్కనున్న రంగడు కాలిచెడావువిప్పి సీనాయినెత్తిన ఫెడీమని కొట్టాడు. సీనాయి మొహాన చావుభయం కనిపించింది.

"బుద్ధితక్కువగా మాట్లాడితే చంపేస్తానురోయ్, సీనాయ్! నీపిక్చర్లో వాడు ఇంటరెస్టు తీసుకోలేదంటావు. నువు వాణ్ణెన్నడైనా ఇంటరెస్టుతీసుకోనిచ్చావా? తనకుచాతకానిపన్లకు రాకపోవటమేనా వాడు చేసిన ద్రోహం? ఎన్నివిషయాలలో వాడు ముందుగా జరగబొయ్యే నష్టాలు చెప్పాడు! ఒకటైనా పొల్లుపోయిందా! ఒక్కసారయినా విన్నావా?" అన్నాడు.

రంగడు నన్నిపిక్చరు గొడవలోకిదించి ఏమైనా తప్పుచేసిఉంటే దానికంతకూ ఈమాటలతో పరిహారం చేశాడు.

అంతేకాక రంగడు నావెంట తనూ బయల్దేరాడు. రంగడు నాకు కనీసం రెండువందలన్నా ఇప్పించాలని చూశాడు. కాని బసవయ్యగారు పాతికరూపాయలు నాచేతిలోపెట్టి, "ప్రస్తుతం ఖర్చుకు ఇవి ఉంచుకోండి. తరవాత చేతిలో డబ్బుచూసుకుని మనియార్డరుచేస్తాను." అన్నాడు.

డబ్బులేకపోతే పీడాపాయెను. నేనా పెషద వదలించుకొని బయట పడ్డాను. అదేనాకు పదివేలు. ఆపిక్చరు పూర్తికాలేదు. బసవయ్యకు పిచ్చి ఎత్తిందనికూడా విన్నాను. ఈదిక్కుమాలిన పిక్చరుకోసం ఆయన ఉన్నదంతా పోగొట్టుకుని అప్పులపాలుకూడా అయినాడుట. ఒకస్థితిలో కొంత తయారైన పిక్చరును అమ్మజూపితే పదివేలూ, పదిహేనువేలూ ఇస్తామన్నాడుట. ఆపిక్చరు పూర్తికాలేదన్నా, బసవయ్యకు పిచ్చిఎత్తిందన్నా నాకేమీ ఆశ్చర్యంలేదు. కాని. కాలినవాడికి నిప్పంటే భయమైనట్టు ఈనాటికీ నాకు సినిమా అంటేమటుకు చచ్చేభయం మిగిలిఉంది.